

A magyarság és a Kárpát-medence népeinek története a 19. században

BA III. évfolyam, szeminárium

BTTR23102BA, Időpont: kedd 14–16, Hely: 314

Oktató: Dr. habil. Prepuk Anikó, egyetemi docens

A szeminárium a Kárpát-medence népeinek 19. századi történetével foglalkozik, különös tekintettel az ország etnikai viszonyainak változásaira, a modern nemzettudat kialakulására, a nemzetiségek társadalmi-gazdasági szerkezetére és a nemzetiségi politikára.

1. A Magyar Királyság etnikai viszonyainak átalakulása a 18. században: migráció, bevándorlás, betelepítés
2. A modern nemzeti ébredés kezdetei a 19. század első felében a magyarság és a nem magyar etnikumok körében (eszmei és politikai keretek)
3. Nemzetiségi politika 1848–49-ben, a forradalom és a szabadságharc hatása a nemzetiségekre
4. Az 1868. évi nemzetiségi törvény születése, nemzetiségi politika a dualizmus korában
5. A horvát autonómia és a nemzeti tudat formálódása a 19. században
6. Németek (szászok, svábok) a Kárpát-medencében
7. Szlovákok, ukránok a Kárpát-medencében
8. Románság a Kárpát-medencében
9. A magyarországi szerbek
10. A zsidóság jogi emancipációja és társadalmi integrációja
11. Cigányok a Kárpát-medencében

Kötelező irodalom:

Arató Endre: *A feudális nemzetiségtől a polgári nemzetig*. Bp., 1975.

Arató Endre: *A magyarországi nemzetiségek nemzeti ideológiája*. Bp., 1983.

Binder Mátyás – Orsós Julianna: A magyarországi roma történelem egyes kérdései. *Máltai Tanulmányok*, 4. évf. 2022. 2. sz. 13–28.

Cieger András: Kulturális sokszínűség és az „oszthatatlan egységes magyar nemzet” dilemmája a magyar törvényhozásban 1868 után. In: Kovács Kálmán Árpád (szerk.): *Nemzetiségek és törvényhozás. Magyarországon*. Bp., 2019. 91–104.

Gerő András: A magyar politika és a nemzetiségek 1848–49-ben. In: Uő: *Magyar polgárosodás*. Bp., 1993. 125–145.

Gyurgyák János: *A zsidókérdés Magyarországon. Politikai esztörténet*. Bp., 2001.

I. Tóth Zoltán: *Az erdélyi és a magyarországi román nemzeti mozgalom (1790–1848)*. Bp., 1959.

Hanák Péter: Polgárosodás és asszimiláció Magyarországon a XIX. században. *Történelmi Szemle*, 17. évf. 1974. 4. sz. 513–536.

Hermann Róbert: A nemzetiségi törvény születése 1849-ben. In: Kovács Kálmán Árpád (szerk.): *Nemzetiségek és törvényhozás. Magyarországon*. Bp., 2019. 35–60.

Hodinka Antal: *A kárpátaljai rutének, lakóhelyük, gazdaságuk és múltjuk*. Bp., 1923.

Jászi Oszkár: *A Habsburg-Monarchia felbomlása*. Bp., 1983.

Katus László: Egy kisebbségi törvény születése. Az 1868. évi nemzetiségi törvény évfordulójára. *Regio*, 1993. 4. sz. 99–128.

- Katus László: *A modern Magyarország születése. Magyarország története 1711–1914.* Pécs, 2012.
- Marczali Henrik: *Magyarország története II. Józsefkorában.* Bp., 1885–1888.
- Miskolczy Ambrus: *Románok a történeti Magyarországon.* Bp., 2005.
- Pukánszky Béla: *Német polgárság magyar földön.* Bp., 2000.
- Sokcsevits Dénes (szerk.): *Mint nemzet a nemzettel...: tudományos tanácskozás a magyar-horvát kiegyezés 140. évfordulója emlékére.* Bp., 2011.
- Sokcsevits Dénes: *Horvátország a 7. századtól napjainkig.* Bp., 2011.
- Spira György: *A nemzetiségi kérdés a negyvennyolcas forradalom Magyarországon.* Bp., 1980.
- Szarka László: *A szlovákok története.* Bp., 1993.
- Szarka László: Nemzetiségi egyenjogúság és a politikai nemzet egysége. (Az 1868. évi nemzetiségi törvény előzményei és létrejötte) In: Kovács Kálmán Árpád (szerk.): *Nemzetiségek és törvényhozás Magyarországon.* Bp., 2019. 61–90.
- Tamás Ágnes: *Nemzetiségek görbe tükörben. 19. századi nemzetiségi sztereotípiák Magyarországon.* Pozsony, 2014.
- Turkalj, Jasna – Karbic, Damir (szerk.): *A horvát-magyar együttélés fordulópontjai.* Bp., 2015.
- Varga János: *Helyét kereső Magyarország.* Bp., 1982.
- Zombori István (szerk.): *A szerbek Magyarországon.* Szeged, 1991.